

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyka stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 11 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1606), zwanej dalej „ustawą”.

Ustawa ustanowiła Polską Ramę Kwalifikacji, zwaną dalej „PRK”. W PRK wyróżnia się 8 poziomów określonych przez ogólne charakterystyki efektów uczenia się. PRK ma służyć do klasyfikowania kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, zwanego dalej „ZSK”, według poziomów, co umożliwi porównywanie kwalifikacji z różnych dziedzin w kraju i za granicą. Ustawa przewiduje tworzenie Sektorowych Ram Kwalifikacji, zwanych dalej „SRK”. Zgodnie z art. 2 pkt 19 ustawy SRK stanowią opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy SRK odpowiadają odpowiednim poziomom PRK. SRK są więc rozwinięciem PRK pod kątem potrzeb określonych sektorów. SRK mają stanowić swoisty „pomost” między charakterystykami I i II stopnia PRK, w szczególności typowymi dla kwalifikacji o charakterze zawodowym a opisami poszczególnych kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze. Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy, SRK są włączane do ZSK na wniosek ministra właściwego, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Główne cele włączenia SRK w sektorze energetyka do ZSK to:

- 1) uporządkowanie kompetencji specyficznych dla sektora zgodnie ze stopniem ich złożoności, w podziale na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne;
- 2) możliwość odpowiedniego kształtowania systemu kwalifikacji i zawodów dla potrzeb sektora energetyka, zgodnie z ZSK;
- 3) możliwość ocenienia stopnia złożoności kwalifikacji w sektorze energetyka;
- 4) umożliwienie porównywania różnych zawodów i kwalifikacji, w tym poszczególnych zbiorów zestawów efektów uczenia się, pod względem zaawansowania kompetencji, jakie należy potwierdzić, aby zdobyć daną kwalifikację albo zawód;
- 5) możliwość porównywania zawodów i kwalifikacji dotyczących różnych obszarów działalności w danym sektorze, do poziomów zgodnych z PRK.

Energetyka to dziedzina gospodarki obejmująca ogół działalności związanej z procesami

wytwarzania, przekształcania, magazynowania i dostarczania energii oraz jej rozliczania, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Pismem z dnia 16 lipca 2025 r. Minister Klimatu i Środowiska wystąpił do Ministra Edukacji z wnioskiem dotyczącym SRK w sektorze energetyka. SRK w sektorze energetyka została włączona do ZSK rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyki (Dz. U. poz. 1488). Konieczność wydania nowego rozporządzenia, które zastąpi ww. rozporządzenie, wynika z potrzeby zaktualizowania obecnych charakterystyk efektów uczenia się dla poziomów SRK w sektorze energetyka przez dostosowanie obecnych opisów w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dodanie nowych elementów w tych kategoriach m. in. oznaczenie zielonych kompetencji.

Wydanie rozporządzenia jest elementem kamienia milowego G10L dla reformy G.3.1.2 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO), który powinien zostać zrealizowany do końca 2025 r. Aktualizacja ww. SRK wpisuje się w przewidziane w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) reformy i inwestycje.

Rozporządzenie określa zaktualizowane charakterystyki efektów uczenia się w podziale na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dla poziomów SRK w sektorze energetyka obejmujące sześć poziomów odpowiadających poziomom 3–8 PRK.

SRK w sektorze energetyka została podzielona na trzynaście wyznaczników (obszarów kluczowych):

- I. Projektowanie i planowanie
- II. Budowa i utrzymanie infrastruktury
- III. Wytwarzanie, przekształcanie, magazynowanie i dostarczanie energii
- IV. Rynek energii
- V. Nośniki energii i czynniki robocze
- VI. Zrównoważony rozwój
- VII. Bezpieczeństwo pracy
- VIII. Bezpieczeństwo energetyczne
- IX. Komunikacja i współpraca

X. Etyka

XI. Podejmowanie decyzji

XII. Odpowiedzialność za jakość i bezpieczeństwo

XIII. Odpowiedzialność za otoczenie

Poszczególnym składnikom opisu SRK zostały przypisane kody, ułatwiające posługiwanie się nią, np. w trakcie odnoszenia efektów uczenia się przewidzianych dla kwalifikacji.

W projekcie rozporządzenia w ramach poszczególnych kategorii SRK zostały zawarte kompetencje odnoszące się do:

- 1) audytu energetycznego przez co należy rozumieć szczegółową analizę zużycia energii w budynku, przedsiębiorstwie lub procesie technologicznym, której celem jest znalezienie sposobów na zmniejszenie zużycia energii i obniżenie kosztów przy jednoczesnym zachowaniu lub poprawie komfortu i efektywności działania. Audyt wskazuje konkretne rozwiązania oraz określa, jakie oszczędności można dzięki nim osiągnąć. Przykłady audytów: audyt energetyczny przedsiębiorstwa, audyt efektywności energetycznej, audyt energetyczny budynku, audyt energetyczny źródła ciepła;
- 2) automatyki czyli urządzeń i systemów wykorzystujących monitorowanie określonych parametrów i służących do szybkiego i samodzielnego sterowania różnymi procesami wg zdefiniowanych wcześniej zasad, poprawiających w ten sposób bezpieczeństwo, niezawodność i efektywność;
- 3) bezpieczeństwa energetycznego tj. stanu gospodarki zapewniającego ciągłość i niezawodność dostaw energii w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska i odporności systemu na zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne;
- 4) budynku użyteczności publicznej przez co należy rozumieć budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny;

- 5) ciągłości dostaw energii czyli zdolności systemu energetycznego do nieprzerwanego zaspokajania potrzeb odbiorców energii elektrycznej, ciepłej i gazu, niezależnie od warunków technicznych, pogodowych czy sytuacji kryzysowych. Obejmuje zarówno niezawodność infrastruktury, jak i sprawność zarządzania sytuacjami awaryjnymi;
- 6) czynników roboczych tj. substancji lub ich mieszaniny o określonych parametrach fizykochemicznych, niezbędnych w procesach i urządzeniach energetycznych; do nich należą m.in.: chłodnicze lub ciepłe czynniki robocze, para wodna, substancje niskowrzące. Ze względu na zagrożenia, jakie mogą powodować w przypadku niewłaściwego użytkowania, mogą wymagać odpowiednich procedur przechowywania, transportu i eksploatacji;
- 7) demontażu tj. kompleksowego, zaplanowanego procesu trwałego wycofania infrastruktury energetycznej z użytku, polegającego na bezpiecznym usunięciu jej komponentów, zagospodarowaniu odpadów oraz, w stosownych przypadkach, rekultywacji terenu, przy zachowaniu zgodności z normami prawnymi, bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
- 8) dostarczania energii przez co należy rozumieć procesy związane z przesyłaniem, dystrybucją i obrotem energią (elektryczną, ciepłą oraz gazem) w tym usługi systemowe;
- 9) efektywności energetycznej tj. stopnia skuteczności wykorzystania energii w odniesieniu do realizacji zamierzonego efektu. Wysoka efektywność energetyczna oznacza osiąganie pożądanych rezultatów (np. ogrzewanie, oświetlenie, procesy przemysłowe) przy minimalnym zużyciu energii. W praktyce polega na optymalizacji wykorzystania zasobów energetycznych w celu maksymalizacji efektów użytkowych przy jednoczesnym ograniczeniu strat i kosztów energetycznych;
- 10) ekosystemów i dolin energetycznych tj. indywidualnych systemów energetycznych lub połączonych realizacją wspólnej koncepcji grupy podmiotów lub inicjatyw o charakterze niezależnym (zamkniętym) lub częściowo niezależnym (otwartym), np. instalacje off-grid, autonomiczne systemy energetyczne, klastry energii, doliny wodorowe;
- 11) emisji czyli uwalniania do atmosfery substancji będących skutkiem procesów wytwarzania, przetwarzania i użytkowania energii. Mogą obejmować gazy cieplarniane, zanieczyszczenia powietrza, cząstki stałe oraz lotne związki chemiczne odpowiedzialne za emisję zapachu;
- 12) energetyki rozproszonej tj. modelu systemu energetycznego, w którym różne (z reguły małe) źródła wytwarzania energii elektrycznej, ciepłej lub chłodniczej są zlokalizowane blisko odbiorców końcowych, a nie w dużych, centralnych źródłach wytwórczych;
- 13) energii oznaczającej pojęcie fizyczne, które opisuje zdolność ciała lub układu do wykonania pracy lub dostarczenia ciepła. Jest to wielkość skalarna, która może występować w różnych

formach i ulegać przemianom z jednej formy w drugą, zgodnie z zasadą zachowania energii;

14) energii zbliżonej do zielonej rozumianej jako energia, w stosunku do której występuje podstawa merytoryczna i wysokie prawdopodobieństwo prawnego zaklasyfikowania jako energii zielonej w przyszłości;

15) infrastruktury energetycznej, czyli wszystkich systemów odpowiedzialnych za wytwarzanie, przekształcanie, magazynowanie i dostarczanie energii, obejmujących np. instalacje paliwowe, elektrownie, ciepłownie, elektrociepłownie, linie energetyczne, sieci ciepłownicze, sieci przemysłowe, gazociągi, magazyny do zaspokojenia potrzeb budynków i procesów przemysłowych w energię;

16) infrastruktury krytycznej rozumianej jako obiekty, instalacje, urządzenia, systemy i usługi niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa i podstawowych potrzeb społeczeństwa oraz sprawnego funkcjonowania gospodarki i państwa, w tym sektora energetycznego. Obejmuje m.in. elektrownie, sieci przesyłowe i dystrybucyjne, systemy magazynowania energii, centra sterowania i systemy zarządzania. Zakłócenia w działaniu tej infrastruktury mogą poważnie zagrozić bezpieczeństwu energetycznemu i stabilności państwa;

17) instalacji energetycznej czyli zespołu połączonych ze sobą urządzeń energetycznych, budowli i konstrukcji, wraz z układami sterowania, zabezpieczeń i połączeń, przeznaczonych do wytwarzania, przekształcania, przesyłania, dystrybucji lub magazynowania energii w określonym celu. Przykładem może być elektrownia, która składa się z wielu urządzeń (turbiny, generatorów, transformatorów, kotłów itp.) połączonych w celu wytwarzania energii elektrycznej;

18) jakości dostaw energii, czyli zestawu parametrów technicznych i organizacyjnych określających stabilność, niezawodność i zgodność dostarczanej energii z ustalonymi normami (np. napięcie, częstotliwość, ciągłość zasilania). Obejmuje także poziom obsługi klienta i czas reakcji na awarie. Wysoka jakość dostaw oznacza spełnianie wymagań technicznych przy minimalnych zakłóceniach i przerwach w dostawach;

19) komponentu, czyli nieodłącznego elementu składowego systemu energetycznego, rozumianego jako jego pojedyncza część lub zespół części realizujący określoną funkcję;

20) konserwacji, czyli zespołu czynności wykonywanych w celu utrzymania stanu zdolności użytkowej urządzenia technicznego, prowadzonych zgodnie z instrukcją eksploatacji, niebędących naprawą urządzenia;

21) magazynowania energii rozumianego jako proces związany z przechowywaniem energii w magazynach energii (tj. wyodrębnionych urządzeniach lub zespołach urządzeń służących do

przechowywania energii w dowolnej postaci;

22) materiałów, czyli cieczy, gazów i ciał stałych o składzie jednorodnym lub mieszanym oraz o pożądanej strukturze wykorzystywanych do budowy komponentów;

23) modernizacji, czyli zespołu czynności niebędących wytworzeniem nowego urządzenia technicznego, zmieniających cechy urządzenia technicznego, w szczególności jego: konstrukcję, zastosowane w nim materiały, parametry techniczne, automatykę zabezpieczającą lub jej podzespoły, bez istotnych zmian jego charakterystyki albo przeznaczenia i niepowodujących wzrostu zagrożenia związanego z jego eksploatacją;

24) naprawy rozumianej jako zespół czynności mających na celu przywrócenie stanu zdolności użytkowej urządzenia technicznego, w tym wykonywanych metodami chemicznymi, bez wprowadzania zmian w konstrukcji lub parametrów technicznych;

25) nietypowych urządzeń/instalacji energetycznych tj. urządzeń/instalacji energetycznych produkowanych jednostkowo, na indywidualne zamówienia lub opartych na nowych lub niewykorzystywanych dotychczas rozwiązaniach technologicznych;

26) nośników energii rozumianych jako materiał, substancja lub system, które mają zdolność do przechowywania, przenoszenia lub dostarczania energii w różnej formie. Nośniki energii umożliwiają jej wykorzystanie do wykonania pracy, wytwarzania ciepła lub innych procesów użytkowych. Rozróżniamy pierwotne i wtórne nośniki energii odnawialnej i nieodnawialnej. Nośniki energii mogą również przybierać formę chemiczną (np. akumulatory), mechaniczną (np. sprężyny) czy termiczną (np. ciepło magazynowane w materiałach). Ze względu na swoje własności chemiczne, fizyczne lub toksyczne niektóre nośniki energii mogą być klasyfikowane jako substancje niebezpieczne;

27) odnawialnych źródeł energii, czyli naturalnych zasobów Ziemi, które wykorzystują energię pochodzącą z ciągłych lub powtarzających się procesów przyrodniczych (takich jak promieniowanie słoneczne, wiatr, ruch wody, ciepło Ziemi i biomasa) do wytwarzania różnych form energii (elektrycznej, cieplnej, mechanicznej). Charakteryzują się tym, że odnawiają się w stosunkowo krótkim czasie w naturalnym tempie, dzięki czemu w skali ludzkiego życia uznawane są za trwałe i praktycznie niewyczerpalne. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zazwyczaj wiąże się z mniejszym negatywnym wpływem na środowisko;

28) podmiotów rynku zielonej energii, czyli podmiotów uczestniczących w produkcji, obrocie i wykorzystaniu zielonej energii, w tym w szczególności zdefiniowanych w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2024 r. poz. 1361, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz.U. 2024 r. poz. 266, z późn. zm.):

prosumenci energii odnawialnej, prosumenci wirtualni energii odnawialnej, prosumenci zbiorowi energii odnawialnej, reprezentanci prosumentów, klastry energetyczne, spółdzielnie energetyczne, obywatelskie społeczności energetyczne;

29)przekształcania energii rozumianego jako zamianę (przemianę) jednej formy energii na inną jej formę. Na potrzeby SRKE stosowane jest pojęcie przekształcania energii, natomiast w sektorze stosowane jest również bardziej fizyczne pojęcie - przetwarzanie;

30)przemysłowych urządzeń/instalacji energetycznych, czyli urządzeń/instalacji energetycznych wykorzystywanych w energetyce zawodowej, w tym również będących częścią sieci energetycznych;

31)regulacji, czyli aktów normatywnych powszechnie obowiązujących, ustanawianych przez uprawnione organy państwowe lub organizacje międzynarodowe (w zakresie, w jakim prawo krajowe im to przyznaje). W Polsce do źródeł prawa powszechnie obowiązującego, zgodnie z Konstytucją RP, należą: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia z mocą ustawy (w ograniczonym zakresie), rozporządzenia wydawane na podstawie ustaw i w ich granicach, akty prawa miejscowego. W SRKE za regulacje rozumie się także normy, wytyczne, poradniki i instrukcje branżowe, artykuły, opracowania, opinie, zapisy orzecznictwa sądowego, zarówno krajowego jak i zagranicznego pochodzenia, nieprzywołane w regulacjach prawnych;

32)rynku energii, czyli zbioru zasad, mechanizmów i platform, które umożliwiają zawieranie transakcji dotyczących sprzedaży, zakupu, dostawy i bilansowania energii, przy zachowaniu równowagi między popytem a podażą oraz zapewnieniu niezawodności i efektywności funkcjonowania systemu energetycznego;

33)sieci energetycznej rozumianej jako instalacje połączone i współpracujące ze sobą, służące do przesyłania lub dystrybucji energii;

34)substancji niebezpiecznych przez które należy rozumieć materiały lub związki chemiczne, które ze względu na właściwości chemiczne, fizyczne lub toksyczne mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi, środowiska lub bezpieczeństwa procesów technologicznych. W określonych warunkach użytkowania (np. wysoka temperatura, ciśnienie) obejmują również substancje powszechnie uznawane za bezpieczne;

35)systemów energetycznych, czyli wszystkich instalacji i urządzeń służących do wytwarzania, przekształcania, magazynowania i dostarczania różnych rodzajów energii;

36)systemów zarządzania energią rozumianych jako sposób, w jaki organizacje planują, monitorują i optymalizują zużycie energii, aby działać efektywniej i bardziej świadomie.

Obejmuje to m.in. ustalanie celów związanych z oszczędzaniem energii, śledzeniem zużycia, wdrażania ulepszeń oraz dbania o ciągłe doskonalenie metod zarządzania energią. Przykłady SZE to: SEP (Superior Energy Performance), EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), ISO 50001;

37)systemów odzyskiwania energii, czyli technologii lub rozwiązania inżynierskiego stosowanego w celu ponownego wykorzystania energii traconej w procesie przemysłowym, budownictwie lub transporcie. Ich nadrzędnym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie zużycia pierwotnych źródeł energii;

38)świadomości ekologicznej, czyli zrozumienia i aktywnego działania na rzecz ochrony środowiska z uwzględnieniem zaspokojenia potrzeb energetycznych mieszkańców Ziemi. Obejmuje świadomy wybór technologii, nośników energii oraz czynników roboczych, które charakteryzują się potencjalnie niskim negatywnym oddziaływaniem na środowisko naturalne;

39)teleinformatyki w energetyce rozumianej jako połączenie i współpraca telekomunikacyjnych i informatycznych rozwiązań (urządzeń i oprogramowania) służących do przesyłania, przetwarzania i przechowywania informacji. Obejmuje zagadnienia teletransmisji i łączności oraz telemechaniki, w tym w szczególności telemetrii, teledetekcji, telesygnalizacji i telesterowania;

40)typowych urządzeń/instalacji energetycznych rozumianych jako urządzenia/instalacje energetyczne produkowane seryjnie lub powszechnie stosowane będące typowymi wykorzystywanymi obecnie rozwiązaniami technologicznymi;

41)urządzeń energetycznych, czyli urządzeń i maszyn wytwarzających, magazynujących lub przetwarzających energię albo będących częścią instalacji/sieci oraz wykorzystywanych w energetyce urządzeń pomiarowych;

42)urządzeń/instalacji energetycznych powszechnego użytku rozumianych jako urządzenia/instalacje energetyczne przeznaczone na indywidualne potrzeby ludności lub używane w gospodarstwach domowych;

43)czynności związanych z zachowaniem należytego stanu technicznego urządzeń, instalacji i sieci energetycznych takich jak wykonywanie przeglądów, konserwacji, napraw, remontów, modernizacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych;

44)wytwarzania energii, czyli procesu przekształcania dostępnych zasobów naturalnych odnawialnych, nieodnawialnych lub sztucznych w użyteczną energię, z uwzględnieniem minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko;

45)zielonej energii rozumianej jako energia, która pochodzi ze źródeł uznanych przez

odpowiednie przepisy prawa za niepowodujące szkodliwego oddziaływania na środowisko, w tym w szczególności energia pochodząca ze źródeł energii prawnie uznanych za odnawialne;

46) zrównoważonego rozwoju czyli procesu rozwoju zgodnego z potrzebami obecnych pokoleń nieumniejszający możliwości przyszłych pokoleń do zaspokajania swoich potrzeb, odbywającego się w zgodzie z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz ze zminimalizowaniem zużycia zasobów ziemi;

47) źródeł energii rozumianych jako naturalne zasoby lub procesy wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej, cieplnej lub mechanicznej. Dzielą się na odnawialne źródła energii (OZE) – np. słońce, wiatr, biomasa, woda, energia geotermalna oraz nieodnawialne źródła energii – np. węgiel, gaz ziemny, ropa naftowa, uran.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia

20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.